

VTT:n vastaus 7.6.2022 koskien lausuntopyyntöä asiassa HE 85/2022 vp

**Lausuntopyyntö: Talousvaliokunta keskiviikko 08.06.2022 klo 11.00 / HE 85/2022 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä.**

Lausunto koskee Hallituksen esittämää muutosta uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitelakiin, jonka mukaisesti jakeluvelvoitetta alennettaisiin 7,5 prosenttiyksiköllä vuodeksi 2022, aiemmasta 19,5 %:sta 12 %:iin. Lisäksi jakeluvelvoitteen ylittämistä koskevaa sääntelyä lievennettäisiin väliaikaisesti vuoden 2022 osalta siten, että vuoden 2022 ylityttö voitaisiin huomioida kokonaisuudessaan seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitteen täytössä. Esitetyn muutoksen tavoitteena on laskea polttoaineiden voimakkaasti nousseita pumppuhintoja.

VTT:n näkemyksen mukaan, suunniteltu muutos saattaa hidastaa uusiutuvien polttoaineiden tuotantokapasiteetin kasvuun tähtääviä investointeja ja siten hidastaa ilmastotavoitteita. Lisäksi muutos lisää riippuvuuttamme erityisesti fossiilisesta dieselistä, sillä uusiutuvalla dieselillä katetaan tällä hetkellä merkittävä osa jakeluvelvoitteesta.

Polttoaineiden pumppuhintojen laskemiseksi tarvitaan silti ohjauspolitiikan keinoja, sillä liikennesektori ei pystyne reagoimaan äkillisesti nousseisiin polttoaineen hintoihin riittävän nopeasti. Esimerkiksi sähköiseen ajoneuvokantaan siirtymistä rajoittaa ajoneuvojen saatavuus erityisesti raskaaseen tieliikenteeseen.

Uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitteen lasku 7,5%:lla oletettavasti lisää fossiilisen polttoaineen kysyntää vastaavalla määrällä ja nostaa Suomen liikenteen päästöjä vaikutusjaksolla. Merkittävä osuus Suomessa kulutetusta uusiutuvasta polttoaineesta pohjautuu kotimaisiin raaka-aineisiin ja on tuotettu Suomessa. Vaikka korvaavia markkinoita voi löytyä, jakeluvelvoitteen muutos vaarantaa uusiutuvien polttoaineiden kysyntää ja voi lykätä investointeja uuteen kapasiteettiin. Tämä jyrkentäisi huolestuttavasti uusiutuvien polttoaineiden tuotannon kasvutarvetta kohti vuodelle 2030 asetettua 30%:n jakeluvelvoitetta. Ilman liikenteen päästöjen puolitusta 2030 taakanjakosektorin päästötavoitteesta tulisi entistä vaikeampi.

Kuten Hallituksen esityksessä (HE 85/2022 vp) todetaan, jakeluvelvoitteen alentamisen vaikutus pumppuhintoihin on epävarma. Mainittujen hankintasopimusten kestoista johtuvien epävarmuuksien lisäksi fossiilisten polttoaineiden hintojen voidaan olettaa pysyvän voimakkaasti vaihtelevina, mikä hankaloittaa vaikutuksen ennakkointia merkittävästi. Jakeluvelvoitteen alentamisen sijaan muut keinot saattaisivat parantaa toimien vaikutuksen ennakkointia sekä kohdennettavuutta. Muilla keinoilla myös saattaisi olla mahdollista välttää liikenteen päästöjen nousu vaikutuskaudella, vaarantamatta vaadittuja investointeja uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon.